

GÜZ 2022-2023

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KADIN ÇALIŞMALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
BÜLTENİ**

2023 / Sayı 1

KTÜ
KADIN ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ BÜLTENİ
Yıl: 1, Sayı: 1, Kış 2023

Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Bülteni,
Yılda iki kez olmak üzere, güz ve bahar dönemlerini takiben
Merkezin faaliyetlerini toplumla paylaşmak, gelecek çalışmaların
duyurulmasını sağlamak ve akademik çalışmalara yer vermek
amacıyla yayımlanır.

Sahibi

KTÜ Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Adına
Doç. Dr. Ayça Eminoğlu

Bülten Yayın Kurulu

Yayın Sorumlusu
Prof. Dr. A. Mevhibe Coşar

Yayın Ekibi

Fatma Kar
İrem Üçüncü
Zeynep Kara
Kardelen Yıldız

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Türkan Erbay Dalkılıç
Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy
Doç. Dr. Elif Ateş
Doç. Dr. Sanem Özen Turan
Dr. Öğr. Üyesi Burçin Eser
Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yılmaz
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Yılmaz Bayram

Dizgi

Zeynep Kara

İletişim Bilgisi

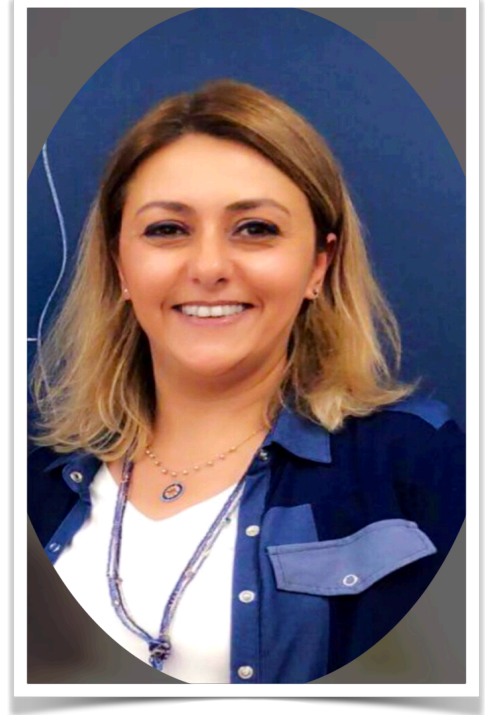
☎: +90 (462) 3773233
@: kadinrastirmalari@ktu.edu.tr

İÇİNDEKİLER

MERHABA	4
ETKİNLİKLER	5-25
ZİYARETLER	26
TOPLANTILAR	27
OKUDUKLARIMIZ	29

Merhaba,

Karadeniz Teknik Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak özel ve kamusal alanda her çeşit ayrımcılıktan uzak, eşitlikçi, haklara saygılı ve özgürlükçü, fark ve değer yaratan, eşit statü ve her çeşit şiddetten korumalı bir toplumsal yaşamın oluşumu için öncü olmak vizyonuyla çalışmalarımızı yürütmekteyiz. Bu kapsamda temel misyonumuz kadının ve ailenin güçlendirilmesi, kadınların toplumsal yaşamın her alanında karşı karşıya kaldıkları sorunları görünür hale getirerek her türlü ayrımcılıktan korunmalarını sağlayacak faaliyetlerde bulunmak; cinsiyet eşitsizliğine karşı kadınların ulusal ve uluslararası çerçevede güçlenmesine katkıda bulunacak akademik ve destekleyici çalışmalar yürütmek; kadına yönelik her türlü fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetin kaldırılmasına yönelik politikalar üretilmesine katkı sağlamaktır.

Dünyada ve ülkemizde kadınlar ve kız çocuklarının karşılaştıkları her türlü sorunun en aza indirilmesi ve yaşam kalitelerinin sürdürülebilir bir şekilde iyileştirilmesi için sosyal, ekonomik ve siyasi alanlarda etkin işleyen kurumsal mekanizmaların tesisi ve bu doğrultuda toplumsal kültürün geliştirilmesine yönelik strateji ve politikaların üretilmesi amacını taşıyoruz. Başta Trabzon ili ve Karadeniz bölgesi olmak üzere, üniversite, sivil toplum ve diğer kadın araştırma merkezleri ile iş birliği kapsamında, kadınların maruz kaldıkları eşitsizliğe karşı mücadele etmeyi ve kadın sorunlarına, cinsiyet eşitsizliğine ve şiddete karşı çözüm oluşturabilecek disiplinler arası akademik çalışmalarda ve projelerde öncü olmayı hedeflemekteyiz. Kadınların toplumsal, siyasal ve ekonomik haklarında bilinç oluşturmak, kadına şiddet, aile içi iletişim, kişisel gelişim, sağlık, psikoloji, din ve felsefe gibi konularda farkındalık eğitimleri vermenin yanı sıra kadın sorunları ile ilgili her alanda araştırma ve inceleme yapmak, yayın çıkarmak, kamuoyunda ve üniversitede bir duyarlılık geliştirmek üzere çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Toplumsal yaşamda kadın sorunlarını görünür kılmak, çözüm önerileri üretmek ve bu amaçla kurs, seminer, kongre, sempozyum, çalıştay vb. etkinlikler düzenlemek; etkinliklere katılmak; kadının her alanda toplumsal yaşama katılımına ve statüsünü yükseltmesine destek vermek ve kadın çalışmalarına yönelik yapılan bilimsel faaliyetleri topluma yayarak cinsiyet eşitliğine yönelik bakış açısının genişlemesine katkıda bulunmak üzere çalışmaktayız. Bu kapsamda Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim dalı öğrencilerimizin de yer aldığı faaliyetlerimiz doğrultusunda hem sahada hem de akademik alanda çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Vizyonumuz, misyonumuz ve amaçlarımız doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimizi içeren bültenimizin ilk sayısı ile sizleri selamlıyor, “daha güzel ve daha iyi için üretmek ve paylaşmak” üzere desteklerinizi bekliyoruz.

Ayça EMİNOĞLU

Çocuk İstismarı ve Adölesan Gebelikler Paneli

19 Ekim 2022 tarihinde, 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü Etkinlikleri kapsamında KTÜ Kadın Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü tarafından düzenlenen, "Çocuk İstismarı ve Adölesan Gebelikler" adlı bir konferans düzenlendi.

Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy moderatörlüğünde gerçekleşen konferansta konuşmacı olarak davet edilen Prof. Dr. Canan Birsal Demirbağ ve Doç. Dr. Songül Aktaş "Adölesan Gebelikler" konusunda konuşma yaptılar.

Günümüzde yetişkinlik için 18 yaş sınır kabul edilmektedir. Toplumsal bir yara olacak izlenimi veren, dikkat çekici bir sorun olan adölesan gebelik konusu gündeme gelmektedir. Adölesan gebelik, on sekiz yaş ve altı gebelikler için kullanılan bir ifadedir. Türkiye’de adölesan gebelik oranının %8-12 arasında olduğu bildirilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü’ne göre 10-19 yaş aralığı olarak belirlenen adölesan dönemde görülen gebelikler; anne ve bebeğin bedensel ve ruhsal sağlığını olumsuz etkileyecek bir sürece işaret etmektedir. Konuşmacılar, bu soruna farklı yönleriyle dikkat çekerek dinleyicilerle bilgi paylaşımında bulundular.

Kadına Yönelik Şiddet Paneli

25 Kasım 2022 tarihinde Osman Turan Kültür ve Kongre Merkezinde Kadına Yönelik Şiddet konulu panel düzenlendi. Panele Trabzon barosu kadın hakları komisyonu başkanı avukat Serpil Akçay ve KTÜ Adli Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Erdal Özer konuşmacı olarak katıldılar. Panel öncesi 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele günü kapsamında Ortaöğretim kurumları arası “Toplumsal Kalkınma ve Kadın” temalı resim sergisi düzenlendi. Düzenlenen sergi katılımcılar tarafından büyük ilgi gördü.

Sergiden Resimler...

Türkiye’de Kadın ve Siyaset Paneli

Karadeniz Teknik Üniversitesi Kadın Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, seçme ve seçilme hakkının anayasallaşmasının 88. yıl dönümünü etkinliklerle karşıladı.

KTÜ Prof. Dr. Osman Turan Kongre ve Kültür Merkezi’nde 5 Aralık 2022 tarihinde düzenlenen, “Türkiye’de Kadın ve Siyaset: Seçme ve Seçilme Hakkı” başlıklı panel öncesinde, Ahmet Akyol yönetimindeki KTÜ Tiyatro Kulübü’nün desteği ile “Türkiye’nin Öncü Kadınları” konulu gösteri izleyicilerle buluştu.

Bugün hala tartışma konusu olan kadının siyasete katılımı konusu, 1930 yılından itibaren çıkarılan bir dizi yasa ile garanti altına alındı. Kadınlar, önce belediye seçimlerine katılma, sonra köylerde muhtar olma ve ihtiyar meclislerine seçilme, son olarak da 5 Aralık 1934'te Anayasa ve Seçim Kanunu'nda yapılan yasa değişikliği ile milletvekili seçme ve seçilme haklarına sahip oldu. Sürece katkıda bulunan kadınlar, Türk siyasetinin ilk kadın simaları olarak tarihe geçti. Kadınların, taleplerini dile getirdikleri çetin mücadeleler sonrasında Türk modernleşmesinin önemli bir aşaması gerçekleşti. Bu süreç, dünyada ilk olması ile de dikkat çekicidir.

Merkez müdürü, öğretim üyesi Doç. Dr. Ayça Eminoğlu konuya ilişkin açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

“Merkezimiz bir yandan eğitim, bilgilendirme, sorun tespiti ve çözüm üretme odaklı çalışmalar yürütürken diğer bir yandan da farkındalık yaratma endişesi ile hareket etmektedir. Gençlerimizin süreçlere katılımını sağlamak ve özgüvenlerini geliştirmek bizim için çok önemli. Bu amaçla lisansüstü öğrencilerimizin destek verdiği Eğitim Çalışma Grubumuz, günün anlamına uygun olarak Türkiye’nin öncü kadınlarını tanıtan görseller hazırladılar. Bu görselleri bir motivasyon kaynağı olması amacıyla Üniversitemizdeki panolara asarak öğrencilerimizin dikkatlerine sunmak istedik. Hazırlıklarımızı Belediyelerimizle de paylaşarak yaygınlaşmasını sağladık. Bu süreçte Prof. Dr. A. Mevhibe Coşar’ın koordinatörlüğünde emek veren, aynı zamanda Kadın ve Aile Çalışmaları yüksek lisans programımızda ders alan Eğitim Çalışma Grubu öğrencilerimiz İrem Üçüncü, Fatma Kar, Zeynep Kara ve Mine Özer’e; iletişim desteği sağlayan Prof. Dr. Kemal Üçüncü’ye; Ahmet Akyol liderliğinde tüm KTÜ Tiyatro Kulübü (KÜT) öğrencilerine ve etkili ve bilgilendirici sunumları için panelistlerimiz Öğretim Görevlisi Veysel Usta, Doç. Dr. Alper Tolga Bulut ve Avukat Işıl Demir Güner’e teşekkür ediyoruz.”

Türkiye'nin Öncü Kadınları...

19.yy.'da devlet yapısında Tanzimat'la başlayan yenileşme hareketleri, Türk kadınının farklı rollerle yeniden toplumsal hayata karışmasının yolunu açmıştır. Türk modernleşmesinin önemli aşamalarından biri olarak gösterilen 2. Meşrutiyet dönemi ise Türk demokrasi tarihi açısından Cumhuriyet döneminin fikri hazırlık aşaması olarak gösterilir. Bu dönemde Türk kadını, derneklerle ve basın yoluyla, başlangıçta müstear adlarla olsa da kalemlerini konuşarak taleplerini dile getirdi. Nihayet Kurtuluş Savaşı, Türk kadınının cephelere kadar uzandığı bir dönem olarak ayrıca kayda değerdir. Cumhuriyetle birlikte Türk kadınının önünde yeni bir ufuk açılmıştır. Bu dönemde Türk kadını, eğitim-öğretim, meslek sahibi olma hakkı yanında kanunlarla belirlenen bir siyasi statü kazanma gibi iki önemli adım atmıştır.

Tarih boyunca sosyal hayatta bir şekilde müstesna yerini koruyan Türk kadınının modern dünyadaki rol modelleri, saygı ile anılması gereken isimlerdir. Türkiye'de 2010 yılından beri farklı kulvarlarda "Türkiye'nin Öncü Kadınları" üzerinde çalışmalar yürütülmektedir.

2010 yılında İstanbul'da Sabiha Gökçen Hava Limanı, 'Öncü Kadınlarımız' konulu karma resim sergisine ev sahipliği yaptı. 2018 yılında, "Ege'nin Öncü Kadınları" adı ile bir belgesel hazırlandı. 2019 yılında Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ile Polonya Ankara Büyükelçiliği iş birliğinde "Türkiye'nin Öncü Kadınları" adı ile bir illüstrasyon sergisi açıldı. KTÜKAM olarak biz de "Öncü Kadınlar" olarak nitelenebilecek bu isimlerin gelecek kuşaklarca tanınması ve unutulmaması; onlara olan borcun ifası için bir faaliyet sürdürmeyi görev bildik. Bu amaçla önce farklı meslek mensubu ve ilk örnek sayılacak konumdaki kadınlarımızı tanımayı ve tanıtmayı hedefledik. Prof. Dr. Mevhibe Coşar koordinatörlüğünde Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek Lisans Programı öğrencilerimiz, içlerinde Trabzon'un öncü kadınlarının da olduğu 25 kadının yaşam öyküleri ve fotoğraflarından oluşan bir ön sergi hazırladı. Bültenimizde bu çalışmanın Trabzonlu öncü kadınlarla ilgili kısaltılmış metinlerini ve aynı adı taşımak üzere "Türkiye'nin Öncü Kadınları" için kapsamlı bir çalışmanın Merkezimizce sürdürüldüğü bilgisini paylaşmak istedik.

Öncü Kadınlar Sergisi'nden...**Hatice Büyükakyüz**

1889 yılında Trabzon'un Of ilçesinde doğmuştur. 1930 yılında kadınlara belediye seçimlerine katılma, 1933 yılında ise muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçilme hakkı tanınmıştı. Hatice Büyükakyüz, kadınlara resmi olarak muhtar olma hakkı verilmeden önce, 1931- 1935 yılları arasında Of ilçesinin Yukarı Hastikoz köyünde muhtar olarak seçilmiş ve muhtarlık yapmıştır. Görevi sırasında birçok sorunu çözmesi ve başarılı bir şekilde muhtarlık yapması ile dikkat çekmiştir.

Fatma Zehra Saral

1890 yılında Trabzon ili Çaykara ilçesinin Maraşlı köyünde doğmuştur.

1937 yılı genel seçiminde Türk kadınına seçme-seçilme hakkı verilmesiyle İl Genel Meclisi üyeliğine seçilerek bu hakkı ilk kullananlardan biri olmuştur. Fatma Zehra Saral'ın İl Genel Meclisine peçe ve çarşafın kaldırılmasına dair teklif vermesi o dönemde Atatürk ile başlayan modernleşme çabalarını da yansıtmaktadır.

1971 yılında 81 yaşında Of ilçesinde vefat etmiştir. Mezarı Of İlçesi Kaban mevkiindedir.

Süreyya Hulusi

Trabzon'un ilk kadın konferansçısı olarak modernist/aydınlanmacı siyasi duruşunu ortaya koyan konferanslarla, kadınların seçme ve seçilme hakkını savunmuş, kadınların sosyal ve siyasal yaşamda kendilerini ifade etmeleri için mücadele etmiştir.

Trabzon kadınlığının modernleşme sürecinin öncüsü olan Süreyya Hulusi Hanım dikiş yurtlarında ve ardından kız meslek lisesinde öğretmenlik yapmıştır. 1926'da Ankara'da toplanan Muallimler kurultayına katılarak Trabzonlu öğretmenleri temsil etme görevini de üstlenmiştir.

Seniha Hızal

1897 yılında Adapazarı'nda doğmuştur. 14 Ekim 1916-15 Eylül 1917 tarihleri arasında Darümuallimat-ı Aliye Ana Mektebi'nde ulumu tabiiye (fen ve tabiat bilgisi) öğretmenliği yapmıştır. 6 Aralık 1917-20 Kasım 1918 tarihleri arasında Muğla Darümuallimat'ta müdürlük görevinde bulunmuştur. 22 Mart 1921 tarihinde Maarif Umum Müfettişliği görevine atanmıştır. Böylece Türkiye'nin ilk kadın müfettişi unvanını almıştır.

1935 seçimlerinde Trabzon'dan milletvekili seçilmiş; Milletvekili iken 1936 yılında Akçaabat Sebati İdman Yurdu'nun fahri başkanlığını yapmış; bu girişimi, ilk kez bir kadın milletvekilinin bir spor kulübünün fahri başkanlığını kabul etmesi bakımından simgesel bir önem arz etmiştir.

Salise Abanozöglü

İlk kadın milletvekillerindendir. 1904 yılında Trabzon'da doğmuştur. Bursa Kız Muallim Mektebi mezunudur. Rize ve Trabzon'da muallimlik görevi yapmıştır.

Daha sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi VI. dönem (1939-1943) ve VII. dönem (1943-1946) Trabzon milletvekilliği yapmıştır. 1983 yılında vefat etmiştir.

Zekiye Mollaoğlu Dranz

İlk kadın milletvekillerindendir. 1911 yılında Trabzon'da doğmuştur.

İstanbul Üniversitesi Matematik Bölümü mezunudur. Mezun olduktan sonra çeşitli okullarda İngilizce ve matematik öğretmenliği, müdür yardımcılığı yapmıştır.

VIII. dönem (1946-1950) Trabzon milletvekili seçilmiş, TBMM'de yasama çalışmalarına katılmıştır. 1960 yılında vefat etmiştir.

Avrupa Birliği ve Göç Paneli

‘Avrupa Birliği ve Göç’ panelinde sığınmacı ve göçmenlerle ilgili olarak Türkiye’de yaşayan göçmen statüsündeki insanlar hakkında STK, Uluslararası ilişkiler kulübü ve Üniversite bünyesinde hem akademik personele hem de öğrencilere bilgi verildi. Soru-cevap akışının yoğun geçtiği panele katılım yüksekti.

Paneli yöneten Prof. Dr. Gökhan Koçer’e, değerli bilgilerini bizlere aktaran Arş. Gör. Aysula Kurt’a, Doç. Dr. Erol Kalkan’a ve Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği’nde görev yapan psikolog Hilal Demirbaş’a teşekkür ederiz.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Toplantısı-Paydaş

10 Ekim 2022 tarihli CEİD YEİP Trabzon Toplantısı'nda, Kamu-STK ve Üniversite iş birliğiyle Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz 2 tartışıldı. "Projenin 2022 sonuç raporu yapılmadan önce, Hamamizade Kültür Merkezinde yapılan toplantıya Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek lisans öğrencileri ile katıldık. Toplantıda verilerin değerlendirilmesi ile ilgili tartışmalar yapıp platform netleştirilerek son düzenlemeler yapıldı."

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD), Türkiye'de cinsiyet eşitliği ile ilgili olarak gerçekleştirilen her türlü faaliyetin etkin sistematik ve sürekli izlenmesi adına kadın örgütleri için, bilgi, teknik donanım ve iletişim olanakları yaratmak üzere çalışan bir örgüttür. CEİD, cinsiyet eşitliğine yönelik kamu politikalarının geliştirilmesini sağlamak, var olan politikaların etkinliğini ve yaygınlığını arttırmak amacıyla yönelik bir çalışma içindedir (ceidizleme.org).

Proje Trabzon sorumlusu Ayşegül Akyüz, bültenimiz için yaptığı değerlendirmede: "Tüm proje illerinde oluşturulmaya çalışılan platformların içerisindeki bileşenlerle yerelin mevcut durumu göz önüne alınarak, verilerin toplanması süreci için eğitimler ve izlenecek yollar üzerinde çalışılmıştır. Proje sürecinde toplantılar yapılmış ve bileşenler sorumlu oldukları başlıklar üzerinden verileri toplayarak ilin mevcut durumu son haliyle tabloya işlenmiştir. Veriler CEİD merkez ofise gönderilerek tüm proje illerinden alınan verilerle birleştirilmiştir. Projenin başarıyla sonuçlanmasını takiben Trabzon ilinde oluşturulan bileşen grubu, bundan sonrasında sekreteryasını belirleyerek, bağımsız bir şekilde savunuculuk geliştirerek ilde aynı yöntemle toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı veri toplamaya devam etme kararı almıştır." dedi.

Paydaş Toplantıları

CEİD Trabzon YEİP ekibiyle Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz II" VI. Deneyim Toplantısı Ankara'da 18 Ekim 2022 tarihinde yapıldı. Merkezimiz adına CEİD YEİP Üniversite temsilcimiz olan Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy ve Doç. Dr. Ayça Eminoğlu katıldı.

Trabzon Barosu temsilciliğinde Trabzon Barosu Başkanı Av. Duygu Keleş Aydın, Kadın Hakları Komisyonu Başkanı Av. Serpil Akçay ile 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında gerçekleştirilecek etkinlikler üzerine görüş alışverişinde bulunduk. Toplantımıza ayrıca Cinsiyet Eşitliği İzleme Merkezi Yerel Koordinatörü Ayşegül Akyüz, Kadın Erkek Birlikte Sosyal Eşitlik Derneğinden Ümmühan Katipoğlu, Karadeniz İlleri Kadın Platformundan Nilgün Turan, Yetişme Çağındaki Çocukları Koruma Derneği Başkanı Nuray Usta KTÜKAM Yönetim Kurulu Üyesi ve Trabzon Jeoloji Mühendisleri Odasından Arzu Fırat Ersoy katıldılar.

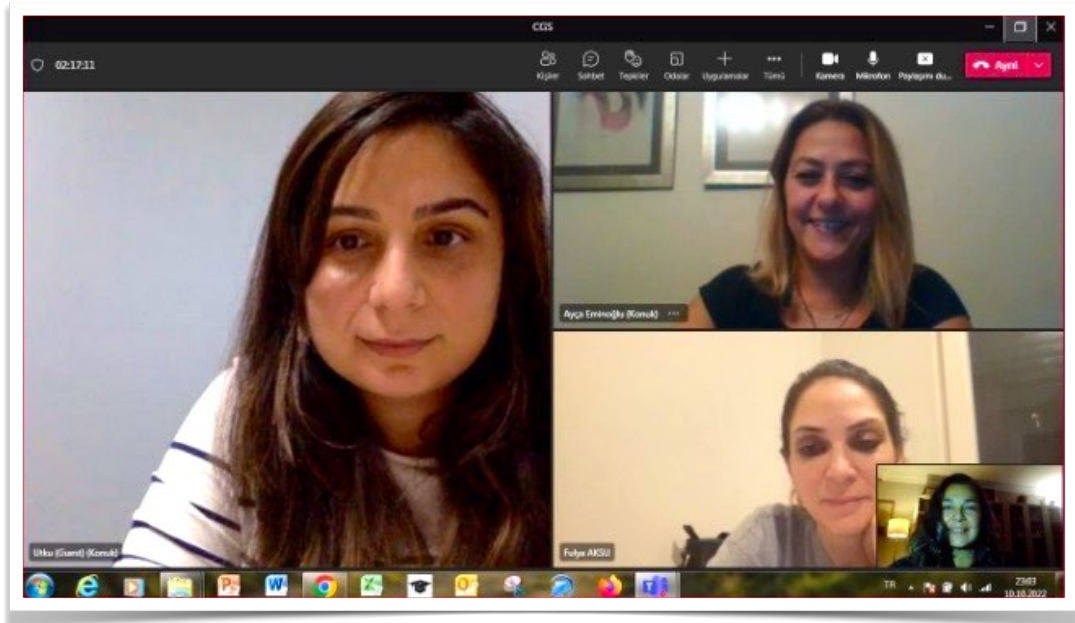

Mor Pazar Projesi Toplantısı-Paydaş

27 Ekim 2022 tarihinde Ortahisar Belediyesi Çok Amaçlı Salonu'nda 2. Mor Pazar Kadın Emeği Çarşısı'nda el ürünlerini satışı sunacak olan ev hanımları için bir bilgilendirme toplantısı düzenlendi. Trabzon Ortahisar Kent Konseyi Kadın Meclisi'nin Mor Pazar projesi, üretimin her aşamasında yer alan kadınların ürettikleri el emeği ürünlerin doğrudan tüketiciyle buluşturulmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Mor Pazar'da kadınlar evlerinde ürettikleri konservelerden hediyelik eşyalara, solucan gübresinden örme sepetlere birçok ürünü tüketiciyle doğrudan buluşturma fırsatı yakaladı. Toplantıya İl Genel Meclisi temsilcimiz Dr. Öğr. Üyesi Serife Yılmaz hocamız katıldı.

Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları: Şiddetin Görünümleri Kongresi-Paydaş

KTÜKAM, TOKAMER, Karadeniz Teknik Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi (KTÜSAM), ATINER ve CESRAN International iş birliğiyle düzenlenen CGS22 için ön hazırlıklar tamamlandı ve çevrimiçi toplantı 16-18 Kasım 2022 tarihlerinde gerçekleştirildi. Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları: Şiddetin Görünümleri Kongresi'nde Karadeniz Teknik Üniversitesi Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Altınbaş Üniversitesi Cinsiyet ve Kadın Araştırmaları Araştırma Merkezi, KTÜSAM, ATINER Yunanistan, CESRAN International, toplumsal cinsiyet çalışmaları objektifi aracılığıyla dünyayı çevreleyen savaşlar ve çatışmalar sonucunda ortaya çıkan sorunları ve zorlukları ele almaktadır.

Congress on Gender Studies
CGS22: Appearances of Violence 2022 16 - 18 November

ABSTRACT SUBMISSION DEADLINE: 16 SEPTEMBER 2022
ANNOUNCEMENT OF THE ACCEPTED SUBMISSIONS: 17 OCTOBER 2022
CONGRESS PROGRAM ANNOUNCEMENT DATE: 01 NOVEMBER 2022
CONGRESS DATES: 16-18 NOVEMBER 2022

Papers are invited on topics related, but not limited, to:

- Gender-based violence
- Gender and Migration
- Gender and Health
- Gender and Economy
- Gender and Politics
- Gender and Human rights
- Gender and Religion
- Gender and Leadership
- Gender and Literature

Keynote Speech by
Prof. J. Ann Tickner
"Celebrating 100 Years of
IR Feminism"

THERE IS NO FEE FOR REGISTRATION. THE CONGRESS WILL BE HELD ON AN ONLINE PLATFORM.

Contact Information: Web: <https://gendercongress.com>
E-mail: gendercongress@gmail.com

Toplumsal cinsiyet çalışmaları kongresi Prof. Dr. Ann Tickner, açış konuşmasını yaparak başlattı. ‘Uluslararası İlişkiler Feminizminin 100. Yılı Kutlamak’ temalı etkinlik oldukça ilgi çekti. CGS22’de araştırmacılar, akademisyenler, öğrenciler, öğretmenler şiddet perspektifinden toplumsal cinsiyet çalışmalarıyla bağlantılı konuları tartıştılar. Bu seneki Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Kongresi’nde bu çalkantılı günlerde cinsiyet temelli şiddet meselesi tartışıldı fakat konular sadece bununla sınırlı kalmadı. Kongrenin içeriğine bakıldığında toplumsal cinsiyet ve göç, sağlık, ekonomi, edebiyat, insan hakları, din, liderlik, siyasi ilişkiler gibi konularında ele alındığı görülmektedir. Şiddetin bir sonucu olarak gelişen sorunları, zorlukları ve fırsatları vurgulamak için toplumsal cinsiyete odaklanan teorik, ampirik, kavramsal, deneysel, tanımlayıcı ve yapıcı çalışmalara devam edilecektir.

Çok sayıda uluslararası katılımcının bulunduğu kongreye katılım oldukça fazlaydı. Şiddetin her türü, tüm dünyada toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkarken, bu durumdan günlük olarak en çok kadınların ve çocukların etkilendiği açıkça görülmektedir. Bugün, kadınlar ve çocuklar sayısız çatışmadan muzdarip oldukları için bu daha da görünür hale geldi. Çatışmalarda karşılaşılan çeşitli şiddet türleri bir yana, sivil kayıpların çoğu kadın ve çocuklardan oluşuyor ve çoğu kez savaşçılardan sayıca fazla oluyorlar. Ayrıca mülteci olma veya ülke içinde yerinden edilmeye karşı karşıya kalma olasılıkları daha yüksektir. Ukrayna'daki savaş, konuyu daha geniş insan gruplarının dikkatine sunmuş olsa da, şu anda toplumsal cinsiyet perspektifinden daha yakından bakılması gereken birçok başka vaka var. Kongrede bu ve benzer değerlendirmelerle sorunlara dikkat çekildi.

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ

20 Kasım
Dünya Çocuk Hakları Günü
Konferansı

Çocuk Hakları ve Dijital Bağımlılık

PROF. DR. ASIYE NUHOĞLU

YER: HAMAMİZADE İHSAN BEY
KÜLTÜR MERKEZİ
TARİH: 21 KASIM PAZARTESİ
SAAT: 9.00 - 10.30

PAYDAŞLARIMIZ

TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KADINLA BAŞLAR
BERNEĞİ
YESİLAY

Çocuk Hakları Dijital Bağımlılık-Paydaş

20 Kasım 2022 tarihinde, güçlü kadın, sağlıklı çocuk, bilinçli gençlik kapsamında bir çalıştay gerçekleştirildi. “Sağlık Masası” psikiyatri uzmanı, sosyal çalışmacı, psikolog ve eğitim hemşiresi, çalıştay programı kapsamında konferansa katıldı. 21 Kasım 2022 tarihinde ise Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünce, Hamamizade İhsan Bey Kültür Merkezi'nde "Dünya Çocuk Hakları Günü" kapsamında "Çocuk Hakları ve Dijital Bağımlılık" konusunda konferans düzenlendi. Prof. Dr. Asiye Nuhoglu'nun sunum yaptığı konferansa, Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı Bağımlılık ve Ruh Sağlığı birimi de katıldı. Trabzon Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinatörlüğünde gerçekleştirilen ‘Çocuk Hakları ve Dijital Bağımlılık’ konulu konferansta İl Müdürü Nurhüda Seha Sağlam, yaptığı konuşmada, çocuk haklarının insan hakları kavramı içerisinde ele alınması gereken bir konu olduğunu söyledi.

Prof. Dr. Asiye Nuhoğlu, çocuk hakları konusunda dünyada ilk adımlardan birinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından atıldığını ifade ederek, "Atatürk, 23 Nisan'ı çocuklara hediye etti. Kimsesiz çocukları koruma adına da o zamanki ismi Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti olan kurum faaliyete geçti. Cemiyet 5 ana ilkeyi belirlemiş, aradan 99 yıl geçmesine rağmen tüm dünyada ve Türkiye'de hala çocukların sağlıklı doğması en önemli maddedir." değerlendirmesinde bulundu. Amaçlarının güçlü ve gelişmiş bir Türkiye olduğunu vurgulayan Nuhoğlu, şunları kaydetti:

"Bir toplumun sadece kendi içinde güçlü olması yetmez, uluslararası platformda da olabilmek gerekir. Toplumun en küçük modeli ailedir ve ailenin sürdürülebilir olması için çocuklar çok önemlidir. Bir çocuğun

sağlıklı doğabilmesi en zor iştir. Güçlü ve gelişmiş bir Türkiye için, ülkemizin geleceği çocuklarımızın hayata iyi bir başlangıç yapabilmesi yani sağlıklı olarak doğabilmesi için bedensel, ruhsal, bilinçsel ve sosyal açıdan tüm yönleriyle en üst düzeyde yetişmesi, güçlü ve gelişmiş bir toplumun temellerinin atılması gerekir."

Nuhoğlu, son yıllarda özellikle gençlerde dijital bağımlılığın arttığını dile getirerek bu konuda yapılması gerekenler hakkında genel olarak bilgi verdi. Öte yandan konferansa katılan öğrenciler, okudukları şiirler ve ellerinde taşıdıkları dövizlerle çocuk haklarına dikkat çekti. Konferansa Ortahisar Kaymakamı Gürkan Demirkale, kamu kurum müdürleri ve sivil toplum örgütü temsilcileri de katıldı.

KEŞANLI KADINLAR DİREKSİYONDA 4

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü dolayısıyla, Trabzon Eşitlik İnisiyatifi, Trabzon Kadın Sivil Toplum Örgütleri ve Trabzon Barosu'nun düzenlediği AkyaZI'dan Meydan'a Kadın Konvoyu

TARİH
25 KASIM 2022

KONVOYUN TOPLANMA YERİ
AKYAZI STADI

KONVOYUN TOPLANMA SAATİ
10:00

KONVOYUN HAREKET SAATİ
11:00

TÜM HALKIMIZ DAVETLİDİR

Keşanlı Kadınlar Direksiyonda

Keşanlı Kadınlar Direksiyonda etkinliğimizde 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde Trabzon Eşitlik İnisiyatifi, Trabzon Kadın Sivil Toplum Örgütleri, Trabzon Barosu ve Karadeniz Teknik Üniversitesinin düzenlemiş olduğu kadın konvoyu etkinliğini gerçekleştirdik. KTÜKAM yönetim kurulu üyesi doktor öğretim üyesi Şerife Yılmaz motosikletiyle konvoyun önünden giden ekibin içindeydi.

Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkan Yardımcısı Sibel Suiçmez, burada yaptığı açıklamada kadın dayanışmasıyla birbirlerine güç vererek alanlarda mücadeleyi sürdürdüklerini söyledi. Suiçmez, "Dünyanın ve Türkiye'nin her yerinde birçok kadının ayrımcılığa maruz kaldığını belirterek "Kadınlar şiddete, tecavüze ve ekonomik şiddete maruz kalıyor. Onlar bilsinler ki hiçbir zaman yalnız olmadılar, yalnız olmayacaklar. Bizler, kadın mücadelesi içerisinde yer alanlar mücadelemizi omuz omuza birbirimize güç vererek yükseltiyoruz." dedi.

Paydaş Toplantıları

KTÜKAM Yönetim Kurulu Üyeleri ve Trabzon Aile ve Sosyal Hizmetler İl müdür yardımcısı Sayın Esengül Serdar Kibar'ın katıldığı toplantıda 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında yapılacak olan etkinliklerimiz son halini aldı ve gelecek dönem etkinlik önerileri tartışıldı. Toplantıda Doç. Dr. Ayça Eminoğlu, Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yılmaz, Dr. Öğr. Üyesi Burçin Eser, Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy, Prof. Dr. Asiye Mevhibe Coşar ve Dr. Elif Ateş yer aldı.

Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü başkanlığında, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon Üst Kurulu ile birlikte üç ayda bir yapılan dönem toplantısı KTÜKAM'da yapıldı. Toplantıya katılan Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdür Yardımcısı Esengül Serdar Kibar'a, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürü Neşe Uzuner'e ve İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Fatma Zehra Aydın'a katılımlarından dolayı teşekkür ederiz.

Gençlerle Şiddetsiz Gelecek Etkinliği

2022-2023 eğitim-öğretim döneminde Kadın Araştırmaları ve Uygulama Merkezi olarak 8-9-10-11-30 Kasım 2022 ve 21 Aralık 2022 tarihlerinde eğitim çalışmaları içinde hem öğrencilerimize hem de akademik ve idari personelimize bir farkındalık yaratmak amacıyla başlattığımız 'Gençlerle Şiddetsiz Gelecek' başlıklı etkinliğimiz IIBF, Mühendislik Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Fen Fakültesi, Mimarlık Fakültesi ve Tıp Fakültelerinde gerçekleşti. Verdikleri destekten ötürü Emniyet Müdürlüğü, Siber Suçlar ve Narkotik birimlerine teşekkür ederiz.

Eğitimlerde siber suçların niteliği, KADES uygulamasının işleyişi, sağlıklı bir toplum inşa edebilmemiz için gerekli bilgilendirici sunumlar yapılmıştır.

Etkinlikler üniversitemiz genelinde, daha sonra dış paydaşlarla sürdürülecektir.

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü Kapsamına Özel Etkinlik

22 Kasım 2022 tarihinde KTÜ TV’de “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü Kapsamında, Gündem Özel Programı” düzenlendi. Gündem Özel Programının konukları Trabzon Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğünde Sosyolog olarak görev yapmakta olan Yasemin Karadeniz ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde görevli öğretmen Serkan Saraloğlu idi.

Programda kadın hakları tarihi, kadına yönelik şiddet ve bu şiddetin önlenmesi konuları üzerinde duruldu. Programda Yasemin Karadeniz, KADES Alo 183 hattının önemini vurguladı ve İçişleri Bakanlığının “Kadına El Kalkamaz” mottosu kapsamındaki video izleyiciler ile paylaşıldı.

Gündem Özel programının yönlendiriciliğini yapan Sinem Nur Durmuş paylaşılan videonun program boyunca üzerinde durulan konunun bir özeti olduğunu ifade etti. Bu bağlamda İçişleri Bakanlığına gösterdikleri hassasiyetten dolayı teşekkürlerini dile getirdi. KTÜKAM, KTÜ TV ve Radyo ile ortak iletişimde benzer programlar yürütmeye devam edecek.

‘Şiir Söyleşileri 1’ Etkinliği

Kadın ve Eğitim Çalışma Grubumuzun düzenlemiş olduğu "Şiir Söyleşileri 1" etkinliğimizi lisansüstü öğrencilerimizin katılımıyla KTÜ Bilim Kültür ve Sanat Evinde gerçekleştirdik. Konuğumuz olarak katılarak bizlerle değerli bilgilerini paylaşan Doç. Dr. Fırat Caner, Doç. Dr. M. Zeki Çıraklı ve Öğretim Görevlisi Dr. Zafer Ayar hocalarımıza çok teşekkür ederiz.

Dile Getirilenler

Etkinlikte edebiyat ve şiir hakkında bilgiler verildi. Şiir ve şairlerin dilinden bahsedildi. Hocalarımızın görüşlerine göre, erkek bir dil- erkeksi bir dil, erkekimsi bir dil, kadın dili olarak görülüyordu. Tarihte yani dil dünyasında kadın dili diye bir şey yoktu.

Kadın olmanın en zor zamanlarında bir de kadın yazar olmak oldukça zordu. Kadınların üzerinde ciddi baskı söz konusuydu. Kadına yüklenen sosyal roller ve kabullenişler bir yana bir de yazarlık rolünde olmaları kadınları erkek yazara göre ikinci planda tutmaktaydı. Kadının yazması için fedakarlık yapması gerekmektedir. Erkekler roman yazdığında övülürken kadınlar roman yazdığında erkek gibi yazmak zorunda kaldı. İlk şairin kadın olduğu Sümerlerden yıllar sonra kadınlar erkek adı kullanarak yazmak zorunda kaldı. Hatta kadınların şiir yazmaları da toplumsal süreçten etkilendi.

Kadın söylemi ve erkek söylemi arasındaki farklardan, kadınların hem fizyolojisinden hem de kadınlara yönelik olan algıdan, diğer tarafta şiirden ve şiir algısından konuşuldu.

Fakülte Ziyaretleri

15 Ekim 2022 tarihinde Dijital Çağda Eşit Fırsatlar Platformu ve KTÜ Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi yönetim kurulu olarak Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ayten Atasoy ve Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanları Prof. Dr. Mustafa Ulutaş hocalarımız ile bir araya geldik. Merkezimiz adına buluşmaya KAM yönetim kurulu üyesi Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Yılmaz Bayram ve Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy katıldılar.

KTÜKAM ve Ortahisar Kent Konseyi Kadın Meclisi olarak gerçekleştirilmesi planlanan Mimoza Hatıra Ormanı için Kent Konseyi Kadın Meclisi Başkanı Canan Nehbit ve Berrin Tezer Erkuloğlu ile birlikte KTÜ Orman Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. İbrahim Turna hocamızla görüştük. Hatıra Ormanı için KTÜKAM adına mimoza fidanları bağışladık.

Çalışma Grubu Toplantıları

Kadın ve Bilişim Çalışma Grubu yönetim kurulu üyelerimizden Prof. Dr. Türkan Erbay Dalkılıç ve Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yılmaz başkanlığında Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Hasırcı Tuğcu ve Öğr. Görevlisi Elif Aras'ın katılımıyla Üniversitemiz için hazırlanan 'Acil Destek Aplikasyonu' ile ilgili bir toplantı gerçekleştirildi. Kadın ve Bilişim grubumuz çalışmalarına halen devam etmektedir. Hocalarımıza bu önemli çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Yılmaz Bayram ve Doç. Dr. Sanem Özen Turan koordinatörlüğünde olan Kadın ve Kent Çalışma Grubu, 26 Ekim 2022 tarihinde grup üyeleriyle tanışma toplantısı yaptı. 9 Kasım 2022 tarihinde ikinci buluşmayı gerçekleştiren Kadın ve Kent Çalışma Grubu, etkinlik ve atölye çalışmalarını değerlendirmek üzere toplandı.

Prof. Dr. Mevhibe Coşar ve Prof. Dr. Arzu Fırat Ersoy hocalarımızın koordinatörlüğünde olan Kadın ve Eğitim Çalışma Grubumuz, 27 Ekim 2022 tarihinde KTÜ Bilim Sanat Kültür Evi'nde lisansüstü öğrencilerimizin katılımıyla toplandı. Toplantıda 5 Aralık Türk Kadınına Seçme ve Seçilme hakkının verildiği gün kapsamında düzenlenecek olan etkinlikler ve afiş çalışmaları ile ilgili konular görüşülmüştür.

Faaliyet Toplantıları

TTSO Kadın Girişimciler Kurulu ile KKTC Konsolosu Sayın Erek Çağatay'la işbirliği ve ortak faaliyetler üzerine istişare toplantısı 10 Aralık 2022'de gerçekleştirildi. Trabzon Ticaret Odası Kadın Girişimciler İcra Kurulu Başkanı Zuhal Akyüz de toplantıya katıldı.

Birim Danışma Kurulumuz ile birlikte 2022 yılı faaliyetlerimizi değerlendirdiğimiz ve 2023 yılı faaliyet programımızı belirlemek üzere tavsiye ve görüşlerin tartışıldığı toplantımız gerçekleştirildi.

Danışma kurulu üyelerimiz, Rektör yardımcımız Prof. Dr. Halil İbrahim Okumuş, Prof. Dr. Canan Demirbağ, Esengül Serdar Kibar, Serkan Saraloğlu, Neşe Uzuner, Erdal Özer, İl Milli Eğitim müdür yardımcısı Fatma Zehra Aydın, Nilgün Sayar Çelik ve Yönetim Kurulu üyelerimiz katıldı.

Masal, Mekân ve Kadın Üzerine: “*Masal Mekânında Kadın Olmak*”

Toplumsal cinsiyet bağlamında masal, mekân ve kadın ilişkisini ele alan Masal Mekânında Kadın olmak adlı eser, Türk Halk Bilimi ve Türk Halk Edebiyatı çalışmaları ile tanınan Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel tarafından 2003 yılında Prof. Dr. Talat Halman ve Prof. Dr. Öcal Oğuz'un danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir. Eserin ilk baskısı 2006 yılında Geleneksel Yayıncılık tarafından basılmıştır. İkinci ve son baskı ise yine Geleneksel Yayıncılık tarafından 2017 yılında yapılmıştır.

Eser, kaynakça, sunum ve önsöz dışında beş bölümden oluşmaktadır. Eserin sunum kısmı, çalışmanın danışmanlarından biri olan Prof. Dr. Öcal Oğuz tarafından kaleme alınmıştır. Oğuz, bu bölümde masalın mekânsız ve zamansız bir tür olduğu tezi karşısında eserin, masalın mekânlarını ele alan bir antitez olarak bilim dünyasına farklı bir kapı araladığını vurgular. Eserin giriş bölümü olarak değerlendirilebilecek birinci bölüm, Masal Yaşam İçinde adını taşımaktadır.

Bu bölümde çalışmanın inceleme nesnesi olan masal türünün tanımı, masal araştırmaları ve masalların işlevleri hakkında genel bilgiler verilerek çalışma okuyucuya tanıtılır. Buna göre masallar, kolektif bilinçaltı tarafından oluşma, toplum tarafından kabul edilen adap ve uygulamaları gelecek nesillere aktarma ve genel problemlere çözüm sunma gibi işlevlere sahiptir. Masallar, bu işlev doğrultusunda toplumsal cinsiyet rollerini de gelecek kuşaklara aktararak genel kabulleri pekiştirir. Başkahramanlarının genellikle kadınlar olması ve doğaüstülüklerle örülü yapısı sebebiyle masallar, kadın dünyasına ait bir tür olarak kabul edilmiştir. Bu durum kabul gören genel toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak rasyonel olanın erkeğe, olağanüstü olanın kadına yüklenmesinin masallar üzerinden bir yansımasıdır.

Eserde; Pertev Naili Boratav, Umay Günay, Saim Sakaoğlu, Ali Berat Alptekin, Muhsine Helimoğlu Yavuz ve İgnaz Kunos tarafından Anadolu'da yapılan derlemelerden elde edilen masallardan seçilen kadın odaklı ve toplumsal cinsiyet rollerinin irdelenmesine olanak sağlayan 32 masal metni kadın, mekân ve toplumsal cinsiyet ekseninde feminist teori bağlamında incelenmeye alınmıştır. Genel kabule göre masal, zamandan ve mekândan bağımsız, bilinmeyen bir zaman ve bilinmeyen bir mekân içeren tür olarak kabul edilmiştir. Bunun en bariz örneği *evvel zaman içinde kalbur saman içinde* tekerlemesinde açığa çıkmaktadır. Evrim Ölçer Özünel ise bu çalışmada kabul görmüş bu teze karşı çıkarak masalarda mekânların belirli olduğunu hatta bu mekânların toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak masal metinlerinde yer aldığı antitezini öne sürmektedir.

Masal Diyarından Yansıyanlar adını taşıyan ikinci bölüm, beş başlığa ayrılmaktadır. Buna göre masal mekânları, özel mekân olarak *ev içi*, özel mekân ve dış mekân arasında ara mekân olarak değerlendirilen *pencere* ve kamusal alan olarak *dış mekân* şeklinde üç bölüme ayrılmıştır. Masalarda yer alan bu üç mekânda toplumsal cinsiyet rolleri gereği kadınların durumları irdelenmiştir. Evli kadınların ve bakire genç kızların mekânlardaki konumlarına ayrı ayrı değinilmiştir. Buna göre evli kadının masallardaki mekânı ev içi, asli görevi ise yuvasının bütünlüğünü sağlamaktır.

Elin Kızı Evin Kızı başlığında, evin içindeki kadınların ilişkilerine değinilir. Toplumsal cinsiyet rollerinin gereklerini yansıtan masalarda kadının tek mekânı evin içidir. Bu nedenle kadın, sahip olduğu tek alanda otorite sahibi olmayı ister.

Penceremden Ay Doğar başlığında masalarda yer alan kadınların mekân ile olan ilişkileri irdelenmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri gereği kadının tek mekânı ev içidir. Kadının kamusal alan ile dışarı çıkmadan bağlantı kurmasını sağlamayan tek mekân ise penceredir. Masalarda kapı, dış dünya ile ev arasında bir geçit görevi görürken pencere, dışarı ile sınırlı bir ilişkiye izin verir.

Cadı Karı, Karı-Koca Ya da Kocakarı Masalları çalışmanın üçüncü bölümünü oluşturmaktadır. Bu bölümde mekânın kadın bedeni üzerindeki dönüştürücü etkisi üzerinde durulur. Buna göre masalarda, kadının cinsel olarak işleve sahip olması ile mekânın sınırları arasında bağ vardır. Erkek egemen söylemin hâkim olduğu toplumlarda kadın bedeni, cinsel arzu nesnesi olarak görülmektedir. Bu durum toplum arasında fitneye ve kargaşaya sebep olacağı için kadının kamusal alana çıkmasına izin verilmemiştir. Masalarda kamusal alana çıkması olağan karşılanan kadınların durumları *Peri Kızları, Cadılar, Kocakarılar* başlığı altında incelenmiştir.

Kahramanın Yolculuğu adını taşıyan dördüncü bölümde masal kahramanlarının

erginlenme süreçlerinden bahsedilir. Masal kahramanlarının erginlenme süreçleri evden ayrılmalarıyla başlar. Bununla birlikte kadın ve erkeğin erginlenme süreçleri birbirinden farklıdır. Erkek, bir tetiklenme sonucunda kahramanlığını ilan etmek ve bir birey olmak üzere erginlenme sürecine girer. Erkek bu süreçte tamamen bağımsızdır. Masal kadınlarının erginlenmeleri ise yine evden ayrılmakla başlamakla birlikte çoğunlukla kadının isteği dışında gerçekleşir. Buna göre kadın, namusunu koruyamadığı için ya da namusunu korumak adına evden ayrılır ancak erginlenmesini erkek gibi kahramanlık göstererek gerçekleştirmez.

Eserin sonuç bölümü ise masaların bitiş formellerinden biri olan *gökten üç elma düştü* başlığını taşır. Bu bölümde yazar, eserin genel bir özetini sunarak değerlendirir. *Masal Mekânında Kadın Olmak* adlı eser, toplumun genel kabullerinin yansıdığı masal metinlerinde masallardaki kadınları toplumsal cinsiyet rolleri temelinde değerlendirerek aslında toplumdaki kadın algısını değerlendirmektedir. Eser, masalarda mekânın belirsiz olduğu kanısının aksine masallardaki mekânların belli olduğu hatta bu mekânların toplumsal cinsiyet rollerine göre kurgulandığını vurgulaması noktasında alana farklı bir bakış sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma hem masal hem de toplumsal cinsiyet çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

Arş. Gör. Emine Kalender
KTÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Feminist Bir Yaşam Sürmek

2017 yılında yayımlanan ve aynı yıl Türkçeye çevirisi yapılan *Feminist bir Yaşam Sürmek*; feminizmin yaşama ve nasıl yaşanacağını düşünme biçimiyle ilgili olduğu fikri ile feminist yaşamının gücünü feminist eleştirel kuram aracılığıyla anlatmaktadır. Eserin yazarı Sara Ahmed, feminizmi bir yaşam sorusu haline getirirken yargılayıcı olarak yargılanacağı ihtimalini göze alarak bu kitapta feminist bir hayatın nasıl yaşanacağı sorusunun üzerine gitmeye kararlı olduğunu henüz kitabın başında vurgulamaktadır. Ahmed'e göre feminist bir hayat yaşamak, her şeyi sorgulanabilir bir şeye dönüştürmektir. "Feminist bir hayat nasıl yaşanır?" sorusu, bir hayat sorusu olduğu kadar bir soru olarak da canlıdır. "Feminist Olmak", "Çeşitlilik İş", "Sonuçlarını Yaşamak" adlı üç ana bölümden oluşan kitapta bu bölümlerin dışında "Teşekkür", "Giriş: Feminist Teoriyi Açıklığa Kavuşturmak", "Sonuç 1: Oyunbozanın Hayatta Kalma Kiti", "Sonuç 2: Oyunbozan Manifestosu", "Kaynakça" ve "Dizin" bölümleri yer almaktadır. Üç ana bölümün de kendi içine yine üç bölüme ayrıldığı eserdeki toplam dokuz alt bölüm vardır. 'Feminizm

Sansasyoneldir', 'İnatçılık ve Feminist Öznellik', 'Kırılğan Bağlantılar', 'Feminist Kopuş' gibi başlıklarda süreç işlenmektedir.

Feminizmin bir "yaşam sorusu" olarak tanımlanma çabasıyla başlayan eser, bir feminist olarak yazdığını ve konuştuğunu ifade eden Ahmed'in cinsel tacizin akademik kültürde normalleşmesine karşı çıkmak için Goldsmiths Üniversitesi'ndeki görevinden istifa etmesinin ardından aldığı destek mesajlarıyla beraber dayatılan "norm"ları ve "normal"liği aşmak için mücadele veren ve feminist bir hayat yaşayanların hikâyesidir. Günlük hayat rutinleri içinde feminist teorinin görünürlüğünü öne çıkaran Ahmed, ataerkil dayatmaların geçerli olduğu toplumda mutluluğun toplumsal cinsiyet rollerini oynamakla bağlantılı olduğunu iddia etmektedir. Cinsiyet, ırk, inanç, yaş, unvan gibi ayrımcılıklara ve sosyal adaletsizliklere karşı çıkan feministlerin bu mutluluğu yapıbozuma uğrattığını ifade eden yazar, günlük hayatta sıradan kabul edilen durumların getirdiği mutluluk hissine yakın bir okuma yaparak razı etme stratejileriyle görünmez kılınıp normalleştirilen durumların baskı biçimine dönüştüğünü savunmaktadır. Bu baskı biçimini görünür kılarak onun özünde mutluluk hissinden uzak olduğunu ortaya koyan feministleri "oyunbozan" şeklinde isimlendiren Ahmed'e göre oyunbozanlar, toplumun insanlar için tanımladığı mutluluk biçimlerine yabancı kalanlar ve keşimsel perspektiften baksalar dahi ataerkinin razı etme politikalarını fark edenlerdir. Normatif işleyişin akışını kesintiye uğratan, fark eden ve adlandıran feminist oyunbozan, sistemin mutluluk vaadine direnmek zorundadır çünkü eşitsizlik; mutluluk çağrısıyla, mutluluğa çağrıyla korunur.

Sessizlik ile suç ortaklığını reddeden ve feminist bir hayat yaşayan oyunbozanlar, bir dizi ideali veya davranış normunu benimsemeyen adaletsiz ve eşitsiz bir dünyada (feminist olmayan ve antifeminist bir dünyada) nasıl daha iyi yaşanacağına dair sorular sorarak diğerleriyle daha eşit ilişkiler nasıl kurar ve sosyal sistemler tarafından desteklenmeyen veya daha az desteklenenleri desteklemenin yollarını arar.

Fark etme odağında bir politik emek biçimi haline gelen feminizmle her şeyi sorgulanabilir bir şeye dönüştürme üzerine denemeler yapan Ahmed, ikinci dalga feminizmin “Kişisel olan politiktir” önermesinden yola çıkarak kişisel olanın nasıl politikleştirileceğini okura gösterir. Eserin devamında bu önermenin bir adım ötesine geçerek kişisel olanın teorik olduğunu da iddia eder ve teoriyle yaşam arasındaki ilişkiyi derinleştirir. Düşünce ile eylemler arasında bütünlüklü bir ilişki kuran yazar, insanların sahip oldukları düşünsel boyutu hayatlarına nasıl yansıtılabileceğinin mücadelesini ortaya koymaktadır. Böylelikle öğrenme, tecrübe kazanma, aktarma, yansıtma eşliğinde yaşam ile feminizm arasındaki sürecin dinamikliği vurgulanmakta; “Oyunbozan Manifestosu”yla toplumsal yapıyı değiştirmek için söz konusu toplumsal yapıda mutsuz olunarak güçlü kalınabileceği ve feminist umudun korunabileceği açık şekilde ifade edilmektedir.

Arş. Gör. Dr. Merve Esra Özgürbüz
KTÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KADIN ÇALIŞMALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
BÜLTENİ

2023 / Sayı 1